

Föreningen Vårfruberga Kloster
Skriftserie nummer 3

Foto: David Damell sid 13, Jan Folkegård sid 16, Bernt Jonsson sid 4, 6, 14, 15, Mattias Nordqvist omslagsbilden, Eva Wesslén sid 3, Barbro Widaeus sid 7, 9 (två nedersta), 23, Gunnar Widaeus sid 10

Bearbetning text: Barbro Widaeus

Layout: Jan Folkegård/Verbikon

Tryck: Strängnäs kommuns repro, 2019

ISBN 978-91-983258-1-2

Introduktion

Under år 2018 har Föreningen Vårfruberga kloster genomfört en forskningsinriktad kurs med följande målsättning:

- undersöka om platsen för klostrets örtagård kan lokaliseras
- att göra odlingsförsök med jordmaterial hämtat från två provgröpar inom området där man tidigare förmodat att örtagården legat, bland annat med syftet att fastställa om någon eller några växter från klostertiden bevarats
- att inventera och dokumentera befintliga växter inom en bestämd vandringsslinga inom det ursprungliga klosterområdet
- att presentera resultatet av forskningsstudien rörande ovanstående i en mindre skrift, något som nu alltså sker.

Ansvariga för kursen har varit David Damell, arkeolog, och Gunnar Widæus, botaniker, tillsammans med Eva Wesslén från Klosterföreningens styrelse.

Kursdeltagare: Monika Bertilsson, Gunnel Folkegård, Jan Folkegård, Åke Gustafsson, Siv Jonsson, Bernt Jonsson och Dag Lundin. Samtliga kursdeltagare har deltagit i framställningen av denna skrift. Bearbetningen av texten har gjorts av Barbro Widæus.

Kursledare och kursdeltagare. Bilden tagen den 13 april. Från vänster: Jan Folkegård, Siv Jonsson, Bernt Jonsson, Dag Lundin, Åke Gustafsson, David Damell och Gunnar Widæus. Saknas på bilden Eva Wesslén, Gunnel Folkegård och Monika Bertilsson.

Växtinventeringen

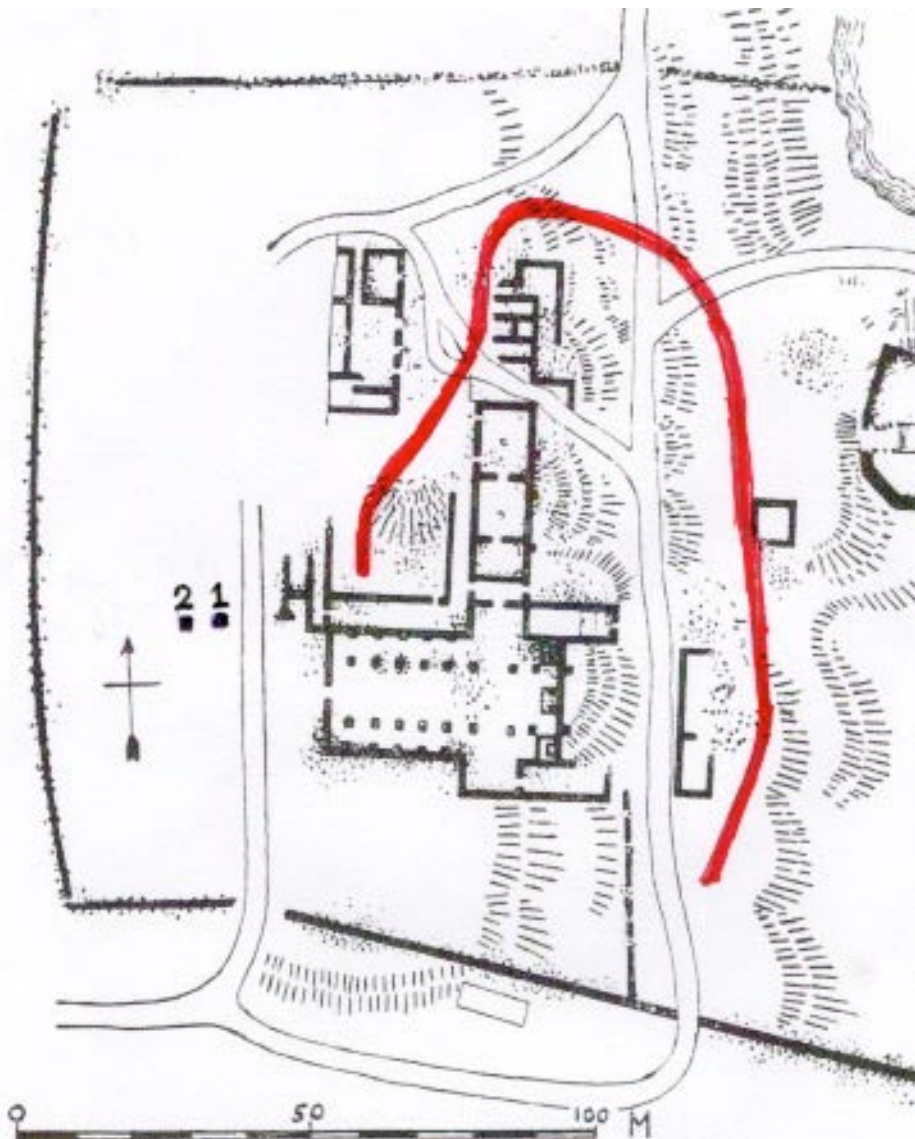
Vårfruberga kloster var ett fungerande kloster på nuvarande plats från 1289 fram till slutet av 1520-talet. Klostret lades ner i samband med reformationen.

De flesta kloster hade trädgårdar där nunnorna odlade rotfrukter, kryddväxter men kanske framförallt växter/örter med läkande effekt. Nunnorna var kända för sin kunskap i läkekonst.

Vi är en grupp bestående av tio personer som under våren – sommaren 2018 har försökt att komma gåtan om klosterträdgården närmare. Var fanns Vårfruberga klostrets örtagård? Vad odlades?

Växtinventering efter slingan den 14 juni. Deltagare från vänster: Gunnar Widaeus, Monika Bertilsson, Siv Jonsson, Åke Gustafsson, Dag Lundin och Jan Folkegård.

1: Provgrop nr. 1.

2: Provgrop nr. 2.

Slingan utmärkt med röd heldragen linje.

År 1847 upprättade Rickard Dybeck denna karta över Vårfruberga klosterområde. Växtinventeringen sommaren 2018 genomfördes efter den markerade slingan. Siffrorna 1 och 2 anger var de längre fram i texten beskrivna provgroparna var belägna.

En gång i månaden under sommarhalvåret undersökte gruppen vilka växter som fanns i slingan och i de 5 x 5 meter stora rutorna.

Under medeltiden och alltså betyder Jungfru Maria mycket för cistercienserna. Gullivian är en av växtvärldens symboler för henne. Ett av gullivians namn är nämligen Jungfru Marie nycklar.

Så här arbetade vi med växtinventeringen

Det var en sällsamt fin upplevelse att vandra runt i Kungsbergs vackra natur en gång i månaden under växtsäsongen från april till oktober. Det var just vad vi tio entusiaster gjorde under 2018.

Vår uppgift var att gå runt i klosterområdet efter en viss slinga. Vi letade växter, artbestämde och antecknade dem i växtlistor. En liknande inventering av Vårfrubergas växter gjordes 2013. Några av deltagarna då var även med 2018. Skillnaden på de båda årens inventeringar var att 2013 gick vi utmed Mälarstranden, men så gjorde vi inte 2018. (se Karta 1 på sidan 5)

Vädermässigt var 2013 ett normalår, vad gäller nederbörd och värme. Den varma och mycket torra sommaren 2018 gav givetvis utslag i vår inventering – färre växter och glesare mellan växterna. Vi har inte tagit upp annat än kärlväxter och kärlkryptogamer. Kanske finns det ett stort värde i denna inventering, för att kunna jämföra med växtundersökningar i framtiden. Vi är medvetna om, att artlistorna inte är heltäckande och fullständiga, hittills blev 105 arter funna.

Närmare presentation av och kommentarer om några växter från växtinventeringslistan (Bilaga 1)

Akleja

*Bilden hämtad från
Ottilia Adelborgs ABC-
bok Prinsarnes blom-
teralfabet, Bonniers,
Sthlm 1986*

Vi hittade arter, som troligen odlats vid Vårfruber-
ga under klostertiden. Vilka växter, som rekomen-
derades att finnas vid ett cistercienskloster kan man
hitta i historiska listor framtagna i Sydeuropa. Där
finns växter, som är lämpade för medicinskt bruk,
som föda och kryddor.

Akleja växer ymnigt runt om i klosterruinerna och
kom troligen till Sverige med klosterväsendet. Frön
från akleja nyttjades under den tiden. De innehåller
den giftiga blåsyran och dekokter på fröna användes
bl a till att avlägsna löss och skurv från hårbotten
och som antiseptiskt sår-läkande medel.

Som alla cistercienskloster var även det vid
Kungsberg ärat åt Vår Fru – Jungfru Maria. Många
växter är dessutom ägnade åt Jungfru Maria. Akle-
jan har varit en religiös symbol för renhet och
förekommer ofta på målningar med Jungfru Maria.
Blomman kallas också för ”Vår Frus handskar”.
Tittar man noggrant på aklejablomman, ser man
fem sporrar på kronbladen – fem fingrar. Med lite
fantasi, kan man se dessa fingrar som duvor, fåglar,
i sporrarna. På engelska heter aklejan ”Columbine”,
som betyder ungefär ”duvblomma”.

Brännässla

*Bilden ovan och bilden
Kirskål sid 9 från Gun-
nel Ginsburg, Ogräs
- känn igen och ta bort,
ISBN 978-91-518-5040-5*

En betydelsefull växt är **brännässlan**, en gammal
välkänd läke- och hälsoväxt. Den är rik på A- och
C-vitaminer, järn, kalium, kalcium, fosfor och kisel.
För att försvara sig har nässlan brännhår med histamin
och myrsyra. Dessa förstörs vid torkning och
kokning. Den medicinska verkan är blodsockerstär-
kande och urindrivande. Innan bomullen kom, var
nässlan en viktig spånadsväxt. Fibrerna behandlades
som lin och det man vävde kallas nättelduk. Brän-
nässlan är idag en mycket vanlig växt, men kräver
kväverik jord för att trivas.

Kirskål eller Kers tror man också kom in i Sverige med klosterväsendet. Den har odlats som läkeväxt, grönsak och foderväxt. Idag upplevs växten som ett svårutrotat ogräs. Kan-ske har vi kirskålen att tacka för människors och djurs överlevnad. Växten kommer igång att växa tidigt på våren och kan ha varit de första färska bladen våra förfäder fick som ett välbehövligt kosttillskott efter ett magert vinterhushåll. Samma sak gällde husdjuren. De späda kirskålsbladen är vitamin- och mineralrika och smakliga. Kirskålens latinska artnamn, "podagria", berättar att växten har använts mot podager (gikt i fötterna).

Skelört är en vanlig växt runt klostret. Den trivs bl a i invid murarna, med halvskugga och fukt. Möjligen kom denna växt också till Sverige med klostren som medicinalväxt. Skelörten innehåller alkaloider, som användes som kramplösande och smärtstillande medel vid mag- och tarmsjukdomar och även mot olika ögonsjukdomar. Den brandgula mjölksaften har nyttjats mot vårtor, skorv och skabb.

Lungrot sågs 2013, men kanske pga torkan fann vi inga exemplar 2018. Lungroten togs in och odlades i klosterträdgårdarna på 1100-talet. Lungroten är flerårig och är idag förvildad. Den växer i södra Sverige. Användes både som föda och medicinalväxt. Bladen tillreds som spenat och unga skott på våren kokas som sparris. Lungroten är rik på järn, vitaminer och mineralämnen. Detta är en växt som fått renässans och tagits in i moderna recept och upptäckts av restaurangkockar. Medicinskt ansågs den nyttig för lungorna. Intressant är det latinska namnet *Chenopodium bonus henricus*. *Chenopodium* = mållasläktet och *bonus henricus* syftar på den gode Henrik,

Kirskål

Skelört

Lungrot

Kattost

Kungsljus

Mariatistel

en engelsk kung, som uppmanade sina landsmän att odla och äta lungrot för att förbättra hälsoläget i landet.

Brandplatser

En mycket intressant iakttagelse gjordes i betesmarkerna mellan ruinerna och Mälarstranden. Vintern 2017-18 röjdes betesmarken där från buskar och sly, som samlades i högar som eldades tidigt våren -18. I dessa brandplatser med näringsrik aska växte en del arter upp efter de första regnen i augusti. Här såg vi mycket kraftiga exemplar av Skär kattost, en malvasläkting, som nyttjats som medicinalväxt, föda och spånadsväxt, men som troligen inte har någon anknytning till klostret. Hur har den hamnat här? Dess frön måste ha stimulerats att gro av värmen från elden. Några stora Kungsljusplantor slog också upp i askan, liksom två exemplar av Mariatistel. Samma funderingar varför de grott och växt sig så stora i askan.

Mariaväxter

Mariatistel och akleja är exempel på odlade växter som ägnats åt Jungfru Maria. Hon var en mycket viktig person i det katolska Sverige – en person som man vördade och tillbad. Många vilda växter har fått namn som har Maria med i artnamnet. I och med att protestantismen kom, fick växterna nya namn. Som kommentar i växtlistan finns de gamla Marianamnen för några växter.

Inventeringsrutor

Ambitionen var att lägga ut två rutor i markerna, en nära sjön och en i klosterruinen. Rutorna markerades med käppar, 5x5 m. Här skulle vi intensivinventera alla arter och antal arters täckning skulle dokumenteras. Tyvärr misslyckade försöket p g a mycket hård

betning av får och nöt. Dessutom led växterna i provrutorna även av den brännande torkan. Därför kunde inget intressant resultat läsas ut.

Provgroparna

Ett viktigt mål för vår forskarkurs var, som framgått, att försöka finna spår efter klostrets örtagård.

Tidigare forskning har utpekat området väster om klosterkyrkan strax innanför klostrets numera försvunna yttermur som den troliga platsen. Problemet var dock att jordmaterial härifrån uppenbarligen schaktats bort genom åren. Dessutom har äldre vägar in mot Kungsbergs gård tidigare gått fram över denna mark, något som äldre kartor visar.

Lantmäteriets karta över Kungsbergs gård år 1705. Mangårdsbyggnaderna ses mellan de två grå ytorna rätt nära Mälarstranden. Huvudbyggnaden låg uppenbarligen år 1705 på motsatt sida av gårdsplanen jämfört med dagens läge. Gårdens ekonomibyggnader ses som en fyrkant söder om mangården, alltså i ett helt annat läge än idag. Infartsvägen mot mangårdsområdet gick då troligen rakt över den mark som en gång kan ha varit klostrets örtagård.

Med hänsyn till dessa iakttagelser beslöt vi därför att de två provschakt vi bestämt oss för skulle upptas i det till synes mera orörda området söder om gården Kungsbergs södra flygel, alltså utanför det registrerade fornminnesområdet Fogdö nr 30:1 enligt gällande fornlämningsregister.

Här upptogs alltså två provgropar den 15 maj 2018, 50 x 50 cm stora och 40 cm djupa. Jorden i schakten upptogs i decimeterlager det vill säga tre åtskilda lager i respektive grop, numrerade grop 1 och grop 2. Torvlagret, ca 10 cm tjockt, räknades inte in som provodlingslager. Jorden upptogs med stor försik-

Kartan visar belägenheten för provgroparna 1 och 2 söder om gården Kungsbergs södra flygel. Karta: Länsstyrelsen/Lantmäteriet

tighet och placerades lagervis i märkta plastbehållare, vilka sedan transporterades hem till Gunnar Widæus' trädgård för provodling i så kallade pallkragar, något som mera noga beskrivs nedan.

Jorden i provgroparna var mörk med innehåll av mindre stenar, tegelrester, några keramikskärvor, porslinsbitar, glasfragment samt benrester, några kluvna och sågade, alltså måltidsrester. Någon tydlig lagerföljd kunde dock ej konstateras. Grop 1 var dock betydligt rikare på fynd av nämnda slag än grop 2. Denna iakttagelse kunde verifieras då jordmaterialet efter fullbordade odlings-

försök sällades i mitten av oktober. En viktig iakttagelse var även att uppenbarligen orörd morän vidtog på cirka 40 cm:s djup i båda provgroparna.

De båda provgroparnas placering var utanför själva klosterområdet, vilket framgår av kartorna.

Grop/lager	Glas	Porslin	Keramik	Ben/tand	Övrigt	Tegel o murbruk (gram)
1/1 (20 cm)	4	3		3/1		c:a 550
1/2 (30 cm)	3	2	2	3/0	2 kalk	550-600
1/3 (40 cm)	1		7	1/0	1 kalk, 1 slagg	200
2/1 (20 cm)			3			60
2/2 (30 cm)						30
2/3 (40 cm)						<5

Fyndlista. Sällning av jord från två provgropar intill fornlämning Fogdö 30:1 (Vårfruberga klosterruin) inom fastigheten Kungsberg 2:1, Fogdö sn, Södermanland.

En arkeologisk slutsats av provgropsundersökningen visar att man här fyllt ut mark med jordmassor, sannolikt från närområdet, men att inga spår efter någon ortagård kunde konstateras här.

De nämnda fynden har jämte kort rapport insänts till Länsstyrelsen i Nyköping. Fynden tillhör sannolikt tidsmässigt nyare tid och kommer därför troligen ej att tillföras någon museisamling.

Ur arkeologisk synvinkel har kunskap vunnits om att just detta område inte tycks innehålla äldre fyndmaterial, men att fröer från groparna dock kan visa på växtöverlevnad genom många växtgenerationer, kanske ända tillbaka till klostertiden? Denna fråga kommer att närmare diskuteras i samband med redovisningen av odlingsresultaten. (Fyndlista, Eva Wesslén, se ovan)

Så genomfördes försöket med pallkragarna

De sex plastbehållarna med jord från provgroparna 1 och 2 vid Vårfruberga tömdes i sex skilda fack i pallkragar, som hade markduk i botten och därefter ett lager ren planteringsjord. Nu var spänningen stor. Fanns det fröer i jorden? Skulle de gro? Vilka arter skulle visa sig?

För att ge optimala möjligheter för växterna så vattnades pallkragarna flitigt, vilket var viktigt denna extremt torra och varma sommar. En gång i månaden träffades gruppen för att kontrollera vad som kommit upp och vad som gick att artbestämma.

Pallkragarna den 20 augusti. Rödmållan i pallkrage 3 fr.v. är ståtlig.

Några snabbvuxna och dominanta växter som åkermolke och kålmolke måste klippas ner för att ge chans till andra arter i konkurrensen.

Andra dominanta arter rensades också bort under sommaren. Allt detta för att ge så bra förutsättningar för de frön, som fanns i jorden att gro och komma upp. Redan då provgroparna grävdes, konstaterade vi att speciellt i grop 1 innehöll den jord vi fick upp, tegel, kalkbitar, glas och porslin mm. Troligen kom jorden från någon del av klosterruinen och hade använts som fyllnad. Grop 2 var mer osorterad och orörd.

*Bilden ovan visar t. v. jordlager
från grop I (GI), lager 1 (LI) på
20 cm djup och t. h. Grop I,
lager 2 (LII) på 30 cm djup.*

*Mörkt Kungsljus dominerar i
pallkragen till höger.*

Vilka växter fann vi i pallkragarna?

Resultatet av de växter som grott och utvecklats i odlingsförsöket kan man utläsa i listan över Växter i odlingslådor (Bilaga 2). Några arter gick endast att bestämma släktet på. För att avgöra arten behövs en längre växtperiod. I listan står det t ex bara Måra/Galium – släktnamnet.

Några arter som är speciellt intressanta

Brännässla var mycket rikligt förekommande i alla lager. Tyder på att jorden är kväverik, då nässlan kräver mycket kväve.

Fiskmålla, rödmålla och svinmålla. Flera arter av mållorna används nu och har också odlats och använts långt tillbaka i tiden som bladgrönsak. Fröna har

När det inte växte längre i pallkragarna sållades jorden. Tabellen på sidan 13 visar resultatet. De som sållar på bilden är Dag Lundin, Gunnel Folkegård, Eva Wesslén och Monika Bertilsson.

ingått i gröt och grytor och malts till mjöl. Ordet målla är släkt med ord som mölla, mala, mjöl. Svinmålla, lungrot och quinoa är några exempel på matnyttiga mållor.

Skelört växer idag rikligt runt klosterruinen som tidigare nämnts. Vi hittade mängder med skelört i grop 1, kanske från jorden tagen från klosterområdet. I den mer orörda jorden i grop 2 saknas skelört. Samma iakttagelse gäller akleja.

Av Mörkt kungsljus fanns frön i alla lager i grop 2, sämre i grop 1. Kungsljus finns i flera arter och är en medicinalväxt. Den ingick i apotekarträdgården vid klostren. Blommorna innehåller ämnen som är mjukgörande, lenande, slemlösande, blev läkemedel mot hosta och sår. Kungsljusfrön är oljerika och tål att ligga länge i jorden och behålla sin livskraft.

Kålmålke och åkermålke hette tidigare mjölkdistel och fettistel. Dessa växter har skördats som föda till djur och även till människa.

Slutsats

30 arters frön grodde i våra odlingslådor. Våra förväntningar var nog inte så höga. Vad vi visste från början var, att inget frö från klostertiden kan ha varit friskt och grott i våra lådor. Så lång tid kan inte frön ligga i jord och vara gröningsdugliga.

De växter, som fanns under klostertiden, blommade och spred frön, kom ner i olika jordlager, som rördes om efter ett antal år. De fick betingelser för att kunna gro och sätta nya frön, som hamnade i nya jordlager som flyttades om, och så vidare. Med dessa fakta kan vi se att kanske akleja, brännässla, kungsljus, skelört m fl härstammar från klosterträdgården.

Har vi fått svar på: "Var låg klostrets trädgård?"

Nej, knappast, många fler undersökningar måste göras och det finns mängder med mer sofistikerade undersökningsmetoder.

Vårt sätt att arbeta var mycket billigare än alla andra metoder. Vi har till exempel inte gjort några jämförelser med andra cistercienskloster. Dessutom mer jordnära och socialt inspirerande att få arbeta tillsammans med så många entusiastiska deltagare. Det finns dock åtskilligt mer som kan forskas om livet vid klostret och Kungsberg.

Växter vid Vårfruberga kloster 2013 och 2018				
Sv. namn	Artnamn latin	2013	2018	Ant.
Avenbok	<i>Carpinus betulus</i>	x	x	
Akleja	<i>Aquilegia vulgaris</i>	x	x	Vår Frus Handskar
Al	<i>Alnus glutinosa</i>	x	x	Strandnära
Alm	<i>Ulmus glabra</i>	x	x	
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	x	x	
Backlök	<i>Allium oleraceum</i>		x	
Backskärvfrö	<i>Thlaspi caerulescens</i>	x	x	
Backtimjan	<i>Thymus serpyllum</i>	x	x	som medicinalväxt och krydda före medeltiden
Backvicker	<i>Vicia cassubica</i>	x		
Besksöta	<i>Solanum dulcamara</i>		x	nyttjas mycket i folkmedicin
Björk				
Glasbjörk	<i>Betula pubescens</i>	x	x	
Vårtbjörk	<i>Betula pendula</i>	x	x	
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	x		
Bockrot	<i>Pimpinella saxifraga</i>	x	x	
Brännässla	<i>Urtica dioica</i>	x	x	
Daggkåpa	<i>Alchemilla</i>		x	Jungfru Marie kåpa
Dvärgvårlök	<i>Gagea minima</i>		x	
Ek	<i>Quercus robur</i>	x	x	
En	<i>Juniperus communis</i>	x	x	
Femfingerört	<i>Potentilla argentea</i>		x	
Flockfibbla	<i>Hieracium umbellatum</i>		x	
Getapel	<i>Rhamnus catariticus</i>	x	x	
Gråbo	<i>Artemisia vulgaris</i>	x	x	släkt med malört, samma användningsområde
Gråfibbla	<i>Pilosella pilosella</i>		x	
Gräddmåra	<i>Galium album</i>		x	korsning m Stor- och Gulmåra
Gullviva	<i>Primula veris</i>	x	x	Jungfru Marie nycklar

Bil. 1

Växter vid Vårfruberga kloster 2013 och 2018				
Sv. namn	Artnamn latin	2013	2018	Ant.
Gulmåra	<i>Galium verum</i>	x	x	Jungfru Marie sänghalm
Gulsporre	<i>Linaria vulgaris</i>	x	x	
Gulvial	<i>Lathyrus pratensis</i>		x	
Hagtorn	<i>Crataegus laevigata</i>	x	x	
Hallon	<i>Rubus idaeus</i>	x	x	
Hampdån	<i>Galeopsis speciosa</i>	x		
Hassel	<i>Corylus avellana</i>	x	x	
Hundäxing	<i>Dactylus glomerata</i>		x	
Hundkex	<i>Anthriscus silvestris</i>	x	x	
Häckvicker	<i>Vicia sepium</i>		x	
Hägg	<i>Prunus padus</i>	x	x	stor anv. inom folkmedicin
Höstfibbla	<i>Leontodon autumnalis</i>	x	x	
Johannesört, äkta	<i>Hypericum perforatum</i>	x		
Jordklöver	<i>Trifolium campestre</i>	x		
Jordreva	<i>Glechoma hederacea</i>	x	x	
Kirskål	<i>Aegopodium podagraria</i>	x	x	förvildad trdgväxt, t S-e 1600
Knölsyska	<i>Stachys palustris</i>	x		
Krollilja	<i>Lilium martagon</i>	x		
Krusbär	<i>Ribes uva-crispa</i>		x	Jungfru Marie kardor
Kråkvicker	<i>Vicia cracca</i>		x	
Kungsljus	<i>Verbascum thapsus</i>		x	Jungfru Marie kyrkoljus
Kvickrot	<i>Elytrigia repens</i>	x	x	Jungfru Marie kängor
Käringtand	<i>Lotus corniculatus</i>		x	
Kärrsilja	<i>Peucedanum palustre</i>	x		strandnära
Lind	<i>Tilia cordata</i>	x	x	
Liten blåklocka	<i>Campanula rotundifolia</i>	x	x	
Lomme	<i>Capsella bursa pastoris</i>	x		

Bil. 1

Växter vid Vårfruberga kloster 2013 och 2018				
Sv. namn	Artnamn latin	2013	2018	Ant.
Lungrot	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	x		Mariaväxt
Löktrav	<i>Alliaria petiolata</i>	x		
Lönn	<i>Acer platanoides</i>	x	x	
Mariatistel	<i>Silybum marianum</i>		x	
Maskros	<i>Taraxacum</i>	x	x	
Mörkt kungsljus	<i>Verbascum nigrum</i>	x	x	
Nagelört	<i>Erophila verna</i>	x		
Nejlikrot	<i>Geum urbanum</i>	x	x	
Nypon	<i>Rosa canina</i>	x	x	
Nässelklocka	<i>Campanula trachelium</i>	x		
Parksallad	<i>Cicerbita macrophylla</i>	x		
Piggstarr	<i>Carex spicata</i>	x		
Pipdån	<i>Galeopsis tetrahit</i>	x		
Revmörblomma	<i>Ranunculus repens</i>	x	x	
Rockentrav	<i>Arabis glabra</i>	x		växte på brandplats
Rosenmalva	<i>Malva alcea</i>		x	
Rödklöver	<i>Trifolium pratense</i>	x	x	
Rölleka	<i>Achillea millefolium</i>	x	x	
Scilla	<i>Scilla sibirica</i>	x		
Skelört	<i>Chelidonium majus</i>	x	x	
Skogssallad	<i>Mycelis muralis</i>	x		
Skär kattost	<i>Malva neglecta</i>		x	
Slån	<i>Prunus spinosa</i>	x	x	
Smultron	<i>Fragraria vesca</i>	x	x	Mariaväxt
Smånunneört	<i>Corydalis intermedia</i>	x	x	
Smörblomma	<i>Ranunculus acris</i>	x	x	strandnära
Snårvinda	<i>Calystegia sepium</i>	x		

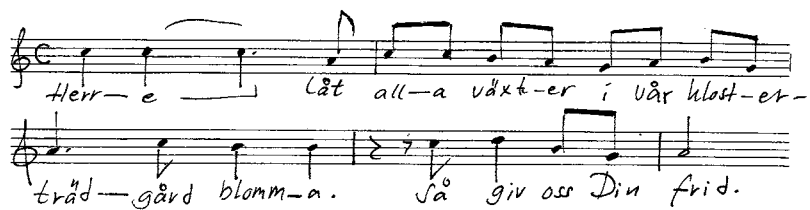
Bil. 1

Växter vid Vårfruberga kloster 2013 och 2018				
Sv. namn	Artnamn latin	2013	2018	Ant.
Sommargyllen	<i>Barbarea vulgaris</i>	x		
Stinknäva	<i>Geranium robertianum</i>	x	x	
Stor blålocka	<i>Campanula persicifolia</i>	x	x	
Svalört	<i>Ranunculus ficaria</i>		x	
Syrén	<i>Syringa vulgaris</i>	x	x	
Teveronika	<i>Veronica chamaedrys</i>	x	x	
Tjärblomster	<i>Viscaria vulgaris</i>		x	
Träjon	<i>Dryopteris filix-mas</i>	x	x	medicin mot inälvsmask
Tulkört	<i>Vincetoxicum hirundinaria</i>	x	x	medicinalväxt
Ullig kardborre	<i>Articum tomentosum</i>		x	
Vallört, uppländsk	<i>Symphytum uplandicum</i>	x	x	
Vattenmåra	<i>Galium palustre</i>		x	strandnära
Vitklöver	<i>Trifolium repens</i>		x	
Vitmåra	<i>Galium boreale</i>	x	x	
Vitplister	<i>Lamium album</i>	x	x	
Vitsippa	<i>Anemone nemorosa</i>	x		
Vårlök	<i>Gagea lutea</i>	x	x	
Vägtistel	<i>Cirsium vulgare</i>		x	
Åkertistel	<i>Cirsium arvense</i>		x	
Älgört	<i>Filipendula ulmaria</i>	x		fuktig mark
Ängshaverrot	<i>Tragopogon pratensis</i>	x	x	
Ängssvingel	<i>Festuca pratensis</i>		x	
Ängsviol	<i>Viola canina</i>	x	x	
Ärenpris	<i>Veronica officinalis</i>		x	folkmedicin
Örnbräken	<i>Pteridium aquilinum</i>	x	x	

Bil. 2

Växter i odlingslådor från gropar 2018							
L = Lager/djup LI = 20 cm, LII = 30 cm, L III = 40 cm		Grop 1			Grop 2		
Arter	Artnamn latin	LI	LII	LIII	LI	LII	LIII
Akleja	<i>Aquilegia vulgaris</i>	2	3				
Brännässla	<i>Urtica dioica</i>	2	4	1	12	9	9
Dunört	<i>Epilobium</i>			3	4	6	6
Fiskmålla	<i>Chenopodium polyspermum</i>	3			1		
Groblad	<i>Plantago major</i>			1			
Gråbo	<i>Artemisia vulgaris</i>				1		
Gräs/Svingel	<i>Festuca</i>		1			3	
Harkål	<i>Lapsana communis</i>				1		
Kvickrot	<i>Elytrigia repens</i>	1			2		
Kålmolke	<i>Sonchus oleraceus</i>	1			1		
Malva	<i>Malva</i>		2				
Maskros	<i>Taraxacum</i>	1	1				
Måra	<i>Galium</i>			2		1	
Mörkt Kungsljus	<i>Verbascum nigrum</i>	2		3	18	20	6
Prästkrage	<i>Leucanthemum vulgare</i>		1	1			
Revmörblomma	<i>Ranunculus repens</i>		1	1		1	
Rödmålla	<i>Chenopodium rubrum</i>			2			4
Rödplister	<i>Lamium purpureum</i>	3	4	2	1	3	
Skelört	<i>Chelidonium majus</i>	29	>30				
Svinmålla	<i>Chenopodium album</i>	2	1		1	2	
Trädgårdsveronika	<i>Veronica persica</i>				1		
Vanlig pilört	<i>Percaria lapathifolia</i>						2
Vildpersilja	<i>Aethusa cynapium</i>				3		
Vitklöver	<i>Trifolium repens</i>	1	3	4			
Vitplister	<i>Lamium album</i>				1		
Åkerförgätmigej	<i>Myosotis arvensis</i>		1				
Åkermolke	<i>Sonchus arvensis</i>	15	7	1	1		1
Åkerpilört	<i>Percaria maculosa</i>		1	1	1		3
Åkertistel	<i>Cirsium arvense</i>				1		
Åkervinda	<i>Convolvulus arvensis</i>	1					

En kort hymn om god växtlighet i klosterträdgården

Dag Lundin 2018

En nutida klosterträdgård.

9 789198 325812

På spaning efter Vårfruberganunnornas örtagård

Föreningen
Vårfruberga klostern
Skriftserie nr 3